

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

Son 8 Jild 4
2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

№ 8 (4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

Саидов Сарвар Атабулло ўғли – катта илмий ходим, Имом Термизий халқаро илмий-тадқиқот маркази, илмий тадқиқотлар бўлими.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Хожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулов Жамолiddиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудири;

Носирходжаева Гулнора Абдукаххаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизиллович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Аҳмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат ҳавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Каюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шоҳида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Карамаддиновна – психология фанлари доктори, доцент,

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабобовна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Бегамова Насиба Холмурзаевна</i> МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА АГРАР СОҶА ХОДИМЛАРИНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШДА ХАЛҚАРО ҲАМКОРЛИКНИНГ РОЛИ (ЎЗБЕКИСТОН ЖАНУБИЙ ВИЛОЯТЛАРИ МИСОЛИДА)	11-19
<i>Насиратдинов Сапар Жеткербай-улы</i> ЭТНОГРАФИК ТАДҚИҚОТЛАРДА ФОТОГРАФИЯНИНГ ЎРНИ	20-25
<i>Нарманов Феруз Асфандиёрович</i> ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ЖАЛОЛИДДИН МАНГУБЕРДИ ҲАЁТИ ВА ФАОЛИЯТИНИНГ ЎҚИТИЛИШИ	26-30
<i>Rustamov Ilxomidin</i> “O‘ZBEKISTON - 2030” STRATEGIYASI – XALQ STRATEGIYASI (YANGI O‘ZBEKISTON TARIXI)	31-34
<i>Normo‘minov Aziz</i> O‘ZBEKISTONLIK SPORTCHILARINING PARAOLIMPIYAMUSOBAQALARIDAGI ISHTIROKI	35-39
<i>Turdiboyeva Gulmira</i> VOYAGA YETMAGANLAR HUQUQBUZARLIGIGA QARSHI KURASH BO‘YICHA TARG‘IBOTLAR SAMARASI	40-44
<i>Xamidova Shoiras Rasulovna</i> PARASPORT TURLARI VA ULARNING QONUNIYATLARI	45-51
<i>Ахмедов Жасурбек Зокиржонович</i> МАДАНИЯТШУНОСЛИК ВА НОМОДДИЙ МАДАНИЙ МЕРОС ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА	52-54

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Raximov To‘xtabek Jumaboyevich</i> KICHIK BIZNES KORXONALARINING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHGA TA’SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	55-60
<i>Allaberganov Xushnud Allaberganovich</i> TASHQI SAVDO SALOHİYATINING MINTAQQA IQTISODIYOTIDA TUTGAN O‘RNI	61-68
<i>Амбарцумян Анастас Алексеевич</i> МЕЖДУНАРОДНЫЕ ТРАНСПОРТНЫЕ КОРИДОРЫ: СИНЕРГЕТИЧЕСКАЯ ВЫГОДА И ПОИСК РЕШЕНИЯ НЕПРОСТЫХ ЗАДАЧ	69-81
<i>Baqoeva Dilfuza</i> SANOAT KORXONALARIDA SOTUV TIZIMINING OLIB BORILISHI, MOHIYATI VA YO‘NALISHLARI	82-86
<i>Adilov Mirkomil Miralimovich</i> TIJORAT BANKLARI KREDIT QO‘YILMALARINING MANBALARINI TAKOMILLASHTIRISH	87-93

Donayev Sheroli Burxonovich

DON MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RIVOJLANTIRISH ASCENT

STRATEGIYASINING AHAMIYATI 94-101

Кахаров Жасур Абулқосимович

ГАСТРОНОМИЯ ТУРИЗМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ТАШКИЛИЙ-ИҚТИСОДИЙ

МЕХАНИЗМЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ 102-109

Рахмонов Шухрат Шавкатович

ТУРИСТИК МАҲСУЛОТ ДИВЕРСИФИКАЦИЯСИНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ 110-117

Sherov Alisher Bakberganovich

OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISHNING HUQUQIY ASOSLARI 118-129

09.00.00 – FALSAFA FANLARI*Tag'oyeva Dilnavoz Narziqulovna*

MAHMUDXO'JA BEHBUDIY MA'RIFATPARVARLIK G'OYALARI VA ULARNING IJTIMOYIY-

AXLOQIY MUNOSABATLARDAGI KONSTRUKTIV MOHIYATI 130-135

Muhamedov Asror

G'ARB RENNESANSIGA TURTKI BO'LGAN OMILLAR 136-145

Aripova Zulfiyaxon Salijanovna

HOZIRGI ZAMONDA ETIKA VA ESTETIKANI O'QITISHNING AMALIYIJTIMOIY

AHAMIYATI 146-151

Abdumalikov Abdulatif Abidjanovich

INSONNING TABIATGA NOOSFERAVIY MUNOSABATINI YUKSALTIRISH

ZARURIYATI 152-156

Xolmatov Uchqunjon Xamidullayevich

AXBORIY-PSIXOLOGIK VA MADANIY TAHDIDLAR SHAROITIDA MILLATLARARO TOTUVLIK

VA HAMJIXATLIKNI TA'MINLASHNING TA'LIMIY-TARBIYAVIY VAZIFALARI 157-162

Шоназаров Жамшид Шухратович

ЖАДИДЛАР ҒОЯЛАРИ ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН СТРАТЕГИЯСИ БИЛАН ҲАМОҲАНГ 163-168

Ho'janova Tamara Jo'raevna

YANGI O'ZBEKISTONDA YOSHLARINI AXBOROT URUSHI DAVRIDA MAFKURAVIY

TAJOVUZLARDAN ASRASH OMILLARI 169-174

Quchqorov Javlon Suyundik o'g'li

MILLIY G'OYA VA DEMOKRATIK O'ZGARISHLAR DIALEKTIKASIGA MADANIY HODISALAR

SIFATIDA QARASH 175-179

Muxtorova Tutixon

GLOBALLASHUV JARAYONLARIGA FALSAFIY YONDASHUVLARNING O'ZIGA

XOS JIHATLARI 180-186

Rahmonova Mavluda Abdusamadovna

ABDURAUF FITRATNING "OILA" ASARIDA JAMIYAT MA'NAVIY-AXLOQIY RIVOJIGA DOIR

QARASHLARI TAHLILI 187-194

Pirnazarov Nurnazar

TANA, RUX VA MA'NAVİYATNING INSON BORLIG'IDAGI AKS ETISHINING

FALSAFIY TAHLILI..... 195-201

Ismailov Dilshod Baxriddinovich

DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING

MA'NAVİY-AXLOQIY SEGMENTI:KOMPARATIV YONDASHUV 202-209

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Yuldoshova Shaxnoza Azimboyevna

RAY BREDBERI VA ISAJON SULTON ASARLARIDA MA'RIFATPARVARLIK MOTIVLARI

TALQINI 210-216

Bozorbekov Ahmadbek

O'ZBEK TERMINOLOGIYASIDA TEXNIK, ZAMONAVIY LOGISTIKA SOHASIDAGI

TERMINLARNING YASHALISH MODELLARI VA PARADIGMATIKASI 217-230

Xamrayev Fozilbek Yo'ldoshevich

ZAMONAVIY O'ZLASHMALARNI MILLIYLASHTIRISHDA O'ZBEK TILINING TARIXIY ZAXIRA

MANBALARIDAN FOYDALANISH 231-236

O'tebaeva Dilbar

TURKIY TILLARGA UMUMIY BO'LGAN EKOLOGIK ATAMALAR 237-242

Asqarova Shaxnoza Kamolidinovna

EPIK KLISHELAR HAMDA ULARNING INGLIZ VA NEMIS TILLARIDAGI TALQINI

(“ALPOMISH” DOSTONI MISOLIDA) 243-247

Kadirova Zaynab Bakoyevna

INGLIZ TILIDAGI REKLAMANING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI 248-252

Allaberganova Nilufar Matnazar qizi

QOFIYA ASOSLARIDAGI MATNLARNING LINGVOKOGNITIV XUSUSIYATLARI 253-256

Nabiyeva Rushana Jamol qizi

OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI NOMLARI LEKSIK-SEMANTIK GURUHINING MA'NOVIY

GURUHLARI VA ULARDA YANGI O'ZLASHMALARNING ISHTIROKI HAQIDA 257-262

To'rayeva Iroda Sheramatovna

FOLKLORIZMLAR TIZIMIDA ETNOGRAFIK FOLKLORIZMLARNING O'RNI VA

SPETSIFIKASI 263-268

Qodirova Munisa Erkinjon qizi

BADIIY MATNDA QO'LLANILGAN SAN'ATGA OID TERMINLARNING LEKSIK TIPOLOGIYASI

(INGLIZ VA O'ZBEK TILLARI MISOLIDA) 269-272

G'aniyeva Nozanin G'ayratovna

MARKAZIY OSIYODA JADID AYOLLARINING PATRIARXAL TUZILMALAR VA

MUSTAMLAKACHILIK ZULMIGA QARSHI CHIDAMLILIGI VA QARSHILIGI 273-277

Zaripova Dilfuza Baxtiyorovna

TURKIY ADABIYOTDA “IBROHIMI ADHAM” QISSALARI TAHLILI 278-284

Eshniyazova Maysara Becnazarovna

ALISHER NAVOIYNING “ARBA'IN” ASARIDAGI HADISLAR BAYONIDA G'OYAVIY-BADIIY

IFODA MUKAMMALLIGI 285-292

Raxmonova Dildora Mirzakarimovna

O'ZBEK JADID ADABIYOTIDA OVRUPO MADANIYATI TALQINI 293-298

12.00.00 – YURIDIK FANLAR*Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna*

MARKAZIY OSIYO DAVLATLARI HUQUQIY TIZIMLARIDA KODEKSLASHTIRISH

JARAYONINING AYRIM NAZARIY-HUQUQIY MASALALARI 299-306

Узакова Гўзал Шариповна

ШАҲАРЛАР ВА БОШҚА АҲОЛИ ПУНКТЛАРИДА АТРОФ МУҲИТНИ МУҲОФАЗА

ҚИЛИШНИНГ ЭКОЛОГИК-ҲУҚУҚИЙ ТАЛАБЛАРИ 307-325

Пулатова Нодирахон Собиржоновна

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ УСТРАНЕНИЯ СУДЕБНЫХ ОШИБОК В ОБЕСПЕЧЕНИИ

ПРАВ ЧЕЛОВЕКА 326-332

Nizamatdinov Kayrat Keunimjaevich

MOBIL ALOQA XIZMATI KO'RSATISHDA MILLIY ALOQA OPERATORLARINING FAOLIYATINI

HUQUQIY TARTIBGA SOLISHNI TAKOMILLASHTIRISH 333-341

Абдурахманова Нодирахон

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В

ОНЛАЙН АРБИТРАЖАХ: МЕЖДУНАРОДНЫЕ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ 342-345

Bokiyev Jahongir Nurmatjon o'g'li

TA'LIM OLISH HUQUQINING GENEZISI HAMDA UNING YURIDIK TABIATI 346-356

Madiyev Faxriddin Xoshim o'g'li

SHAXSIY HAYOT DAXLSIZLIGI HUQUQINI TA'MINLASH MASALALARI 357-368

Утанов Фурқат

ИНДИВИДУАЛЛАШТИРИШ ВОСИТАСИ СИФАТИДА ТОВАР БЕЛГИСИНИНГ ҲУҚУҚИЙ

МАҚОМИ 369-374

Dilboboyev Nozimbek Shavkat o'g'li

XALQARO VA MILLIY DARAJADA INVESTITYA QONUNCHILIGINING RIVOJLANISH

TENDENSIYASI 375-381

Назарова Марҳабо

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА И РАЗВИТИЕ ЖЕНСКОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В

УЗБЕКИСТАНЕ 382-386

Абулхайров Рустамхон Ибодуллаевич

ПОРТЛАШ СОДИР БЎЛГАН ЖОЙНИ КЎЗДАН КЕЧИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА ЎТКАЗИШ

МАСАЛАЛАРИ 387-400

Абдусамиева Дилрабо Абдувахоб кизи

ВОПРОСЫ РЕСОЦИАЛИЗАЦИИ БЫВШИХ ОСУЖДЕННЫХ В НЕКОТОРЫХ

МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТАХ..... 401-406

Abdikhakimov Islombek

LEGAL RELATIONS AND STAKEHOLDERS IN QUANTUM TECHNOLOGIES REGULATION: A

COMPREHENSIVE ANALYSIS OF GOVERNANCE FRAMEWORKS 407-412

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI*Djabbarova Nilufar Baxtiyarovna*

TALABA-QIZLARDA LIDERLIK SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHDA FALSAFIYPEDAGOGIK

YONDASHUVLARNING ROLI 413-417

<i>Mamatqosimov Jahongir Abirqulovich</i> BO'LAJAK REJISSYORLARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI ADABIY ASARLAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISHDA DEBYUT MASHG'ULOTLARINING AHAMIYATI	418-423
<i>Kurbanova Shukurjon Yeldashbayevna</i> HOFIZ XORAZMIY DIDAKTIK QARASHLARINI O'RGANISHNING HOZIRGI HOLATI	424-429
<i>Ismoilova Shodiyaxon Xusanboy qizi</i> NEMIS TILIDAN KEYIN INGLIZ TILI O'RGANISH JARAYONIDA FONETIK INTERFERENSIYANI YUZAGA KELITIRUVCHI OMILLAR	430-435
<i>Salimov Ma'ruf Eshdovlat o'g'li</i> O'QUVCHILARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	436-439
<i>Палванова Умида Бахрамовна, Тургунов Собитхон Ташпулатович, Якубова Азада Ботировна</i> ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ ОБУЧЕНИЕМ СТУДЕНТОВ НАВЫКАМ ОКАЗАНИЯ ПЕРВОЙ ПОМОЩИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СИСТЕМНОГО ПОДХОДА	440-444
<i>Rasulova Fotima Farxotovna</i> O'QUVCHILARNI IJODIY FIKRLASHGA YO'NALTIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY YO'NALISHLARINING ILMIY TAHLILI.....	445-450
<i>Saidxo'jayev Muhammadxo'ja Ma'rufxo'ja o'g'li</i> YOSHLARNI MA'NAVIY-MA'RIFIY TARBIYALASHDA IJTIMOY - PEDAGOGIK OMILLAR VA ULARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	451-456
<i>Utepbergenov Aydos Janabayevich</i> SAHNA NUTQI O'QITISHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	457-461
<i>Nozima Muqimovna Hamdamova</i> MAJBURIY FANLARDAN TALABLARNING KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA GRAFIK DASTURLARIDAN FOYDALANISH.....	462-467

Received: 30 July 2024
Accepted: 5 August 2024
Published: 15 August 2024

Article / Original Paper

IMPORTANCE OF DEVELOPMENT ASCENT STRATEGY IN CEREAL PRODUCTS ENTERPRISES

Donaev Sheroli Burkhonovich,

Independent researcher, Tashkent State Technical University
sh_donaev@mail.ru

Abstract. The progress of the country's economy in turn includes several sectors. In particular, cereals enterprises play a significant role in this. In the article, the Development Ascent Strategy in grain products enterprises is proposed. The importance of the development strategy is also highlighted, and basic information about each of its stages is provided.

Key words: grain products, development strategy, enterprise privatization, cost optimization, productivity, strategic pricing, brand, vertical integration, innovation.

DON MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RIVOJLANTIRISH ASCENT STRATEGIYASINING AHAMIYATI

Donayev Sheroli Burxonovich,

Mustaqil izlanuvchi, Toshkent davlat texnika universiteti

Annotatsiya. Mamlakat iqtisodiyotining taraqqiy etishi o'z navbatida bir necha tarmoqlarni o'z ichiga oladi. Xususan, don mahsulotlari korxonalari bunda salmoqli rol o'ynaydi. Maqolada don mahsulotlari korxonalarida Rivojlantirish Ascent Strategiyasi taklif qilingan. Shuningdek rivojlanish strategiyasining ahamiyati yoritilgan bo'lib, uning har bir bosqichi haqida asosli ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: don mahsulotlari, rivojlanish strategiyasi, korxonani xususiyashtirish, xarajatlarni optimallashtirish, ish unumdorligi, strategik narxlar, brend, vertikal integratsiya, innovatsiyalar.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I8Y2024N14>

Kirish. Don mahsulotlari korxonasining kelajagi sohaning turli jihatlarini, bozor tendensiyalari va texnologik yutuqlarni hisobga olgan holda puxta o'ylangan rivojlantirish strategiyasining muvaffaqiyatli tadbiri orqali ta'minlanishi asosiy maqsadlardan biri qilib belgilangan. Umuman olganda, texnologik innovatsiyalar, mahsulotlarni diversifikatsiya qilish, barqarorlik, bozorni kengaytirish, vertikal integratsiya, raqamli transformatsiya va iste'dodlarni rivojlantirishni o'z ichiga olgan keng qamrovli rivojlanish strategiyasini amalga oshirish orqali un ishlab chiqaruvchi kompaniya kelajakdagi bozorda barqaror o'sish va muvaffaqiyat uchun o'zini ko'rsatishi mumkin[1].

Yuqorigilarni inobatga olgan holda, G'alla Altegi AJ ning rivojlanish strategiyasini taklif qilmoqchimiz.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi. Rivojlanish Strategiyasi o'z ichiga 17 bosqichni olib, korxonani barcha bog'imlarini qamrab olishni ko'zda tutadi.

1. Korxonani xususiylashtirish

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 18.03.2022 yildagi PQ-168-sonli "Iqtisodiyotda davlat ishtirokini yanada qisqartirish va xususiylashtirishni jadallashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" gi Qaroridagi 5 band 2-xatboshiga ko'ra, qaror chiqqandan ikki hafta muddatda "O'zdonmahsulot" AK tarkibidagi don korxonalarini Agentlikka o'tkazgan holda, ommaviy savdolar orqali sotish bo'yicha "Yo'l xaritasi"ni Davlat tender komissiyasiga tasdiqlash uchun kiritilishi, bunda, 25 ta don korxonasini 2022-yil 1-iyulga qadar, qolganlarini esa joriy yilning yakuniga qadar bosqichma-bosqich savdoga chiqarilishi belgilab berilgan[2].

Fikrimizcha, "G'alla Altegi" AJ ham moliyaviy, iqtisodiy-tashkiliy, boshqaruv holatini yaxshilash hamda to'liq mustaqillikka erishish maqsadida xususiylashtirish jarayonlarini amalga oshirish maqsadga muvofiqdir. Ushbu jarayonni samarali evolyutsion yo'l bilan amaga oshirish uchun qonunchilik bazasini yaratish, odilona baholash, bozor tahlili, puxta tayyorgarlik, strategik marketing, shaffof tender jarayonlari, mohirona muzokaralar olib borish, me'yoriy hujjatlarga rioya qilish, bitimlarni sinchkovlik bilan bajarish va xususiylashtirishdan keyingi uzluksiz baholashlarni o'tkazishni o'z ichiga olgan kompleks yondashuvni talab qiladi[3]. Ushbu tamoyillar va amaliyotlarga rioya qilgan holda, davlat mulk huquqini xususiylashtirishga muvaffaqiyatli topshirishi, kompaniya qiymatini ko'tarishi, raqobatni rag'batlantirishi, samaradorlikni oshirishi, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlashi, investitsiyalarni jalb qilishi va pirovardida iqtisodiy o'sish va rivojlanishga hissa qo'shishi mumkin. Bundan tashqari, yaxshi amalga oshirilgan xususiylashtirish jarayoni operatsion samaradorlikni optimallashtirish, boshqaruvni yaxshilash, bandlik imkoniyatlarini yaratish, tadbirkorlikni rivojlantirish va don mahsulotlari sanoati barqarorligini ta'minlash, shu orqali manfaatdor tomonlarga ham, kengroq iqtisodiyotga ham foyda keltirishi mumkin.

2. Xarajatlarni optimallashtirish va samaradorlikni oshirish:

Xususiylashtirishdan keyingi qadam xarajatlarni optimallashtirish orqali samaradorlikni oshirishni o'z ichiga oladi. Mahsulot sifatini pasaytirmagan holda xarajatlarni kamaytirish mumkin bo'lgan sohalarini aniqlash uchun barcha operatsion jarayonlarni har tomonlama ko'rib chiqish, shuningdek, resurslardan foydalanishni optimallashtirish, chiqindilarni minimallashtirish va ishlab chiqarish jarayonlarini tartibga solish kabi operatsion samaradorlikni oshirish chora-tadbirlar ushbu vazifani bajarish yo'llaridandir. Bu yo'nalish bo'yicha korxonada boshqaruv bo'g'ini xodimlarining sonini kamaytirish bo'yicha amalga oshirilgan ishlarni keltirib o'tishimiz mumkin.

3. Ta'minot zanjirining diversifikatsiyasi:

Davlatning subsidiyalangan narxlarining bekor qilinishi ta'sirini yumshatish uchun bug'doy xarid qilishning muqobil manbalarini o'rganib chiqish lozim. Bu nafaqat mahalliy ishlab chiqaruvchilar, balki qo'shni mamlakatlar jumladan, Qozog'iston ishlab chiqaruvchilari ham bo'lishi mumkin. Shuningdek, korxonaning asosiy xomashyo turi bo'lgan bug'doyning barqaror va tejamkor ta'minotini ta'minlash uchun mahalliy fermerlar yoki xalqaro yetkazib beruvchilar bilan strategik hamkorlikni yo'lga qo'yish, ular uchun ham korxona uchun ham optimal takliflarni ishlab chiqish zarur. Buning asosiy yo'nalishlari sifatida xom ashyo xarajatlari barqarorlikni ta'minlash uchun qulay narxlar bo'yicha kelishuvlar bo'yicha muzokaralar olib borish va uzoq muddatli shartnomalarni taklif etish bo'lishi mumkin.

Ta'minot zanjirini uchun shart-sharoitlarni yaratish va ishlab chiqarish xarajatlarini minimallashtirish (bilvosita xarajatlarni qisqartirish) uchun vertikal integratsiya yoki strategik hamkorlik variantlarini o'rganish ham maqsadga muvofiq.

4. Ish unumdorligini oshirish va qo'l mehnatiga qaramlikni kamaytirish uchun imkon qadar zamonaviy texnologiya va avtomatlashtirishga sarmoya kiritish.

Avtomatlashtirish, sun'iy intellekt va ma'lumotlar tahlili kabi ilg'or texnologiyalarni qo'llash ishlab chiqarish jarayonlarida inqilob yaratayotganiga guvoh bo'lib turibmiz. Bunga to'liq avtomatlashtirilgan maydalash tizimlari, sifat nazorati uchun aqlli datchiklar, bashoratli texnik xizmat ko'rsatish algoritmlari va inventarizatsiyani boshqarishning murakkab dasturiy ta'minoti kiradi. Ushbu texnologik yutuqlar samaradorlikni oshiradi, xarajatlarni kamaytiradi va umumiy samaradorlikni oshiradi.

5. Mahsulot liniyasini diversifikatsiya qilish:

Mahsulot liniyasini an'anaviy un ishlab chiqarishdan tashqari diversifikatsiya qilish imkoniyatlarini o'rganish lozim. Iste'molchilarning o'zgaruvchan afzalliklarini qondirish uchun maxsus unlar, tayyor aralashmalar yoki glyutensiz muqobillar kabi qo'shimcha qiymatli mahsulotlarni ko'rib kerak. Shuningdek, bug'doy unidan boshqa don mahsulotlaridan ham un tayyorlash imkoniyatlarini ko'rib chiqish lozim. Bular o'z ichiga maxsus oshpazlik maqsadlari yoki sog'lig'iga e'tiborli iste'molchilar uchun mo'ljallangan maxsus unlarni ishlab chiqishni olishi mumkin, masalan, kleykovina bo'lmagan un, organik un yoki qo'shimcha oziq moddalar bilan boyitilgan un. Mahsulot innovatsiyasi korxonaga bozorning yangi segmentlarini egallash va raqobatchilardan ajralib turish imkonini beradi.

6. Rivojlanayotgan tendensiyalar va iste'molchilar talablarini aniqlash uchun bozor tadqiqotlarini o'tkazish va shunga mos ravishda mahsulot takliflarini moslashtirish.

Bozor tadqiqotlari don mahsulotlari korxonasini iste'molchilarning o'zgaruvchan talablarini qondirish va rivojlanayotgan tendentsiyalardan oldinroq bo'lishga yo'naltirishda muhim rol o'ynaydi. Bozor tushunchalarini, jumladan, iste'molchilarning xohish-istaklari, xarid qilish xatti-harakatlari va sanoat tendensiyalarini o'rganish orqali kompaniya bozor manzarasi haqida to'liq tushunchaga ega bo'ladi. So'rovlar, intervyular va ma'lumotlarni tahlil qilish orqali kompaniya glyutensiz variantlar, organik ingredientlar yoki barqaror qadoqlash talabi kabi rivojlanayotgan tendensiyalarni aniqlay oladi. Ushbu bilimlar bilan qurollangan korxona o'z mahsulot takliflarini zamonaviy talablarga moslashtirishi, innovatsion un navlarini yoki iste'molchilarga batafsil ma'lumot beruvchi qadoqlash yechimlarini ishlab chiqishi mumkin. Bunday yondashuv kompaniyaning raqobatbardoshligini ta'minlabgina qolmay, balki xaridorlarning o'zgaruvchan ehtiyojlari va afzalliklariga javob beradigan mahsulotlarni yetkazib berish orqali mijozlarning sodiqligini oshiradi.

7. Ishlab chiqarishdagi ekologik va iqtisodiy barqaror amaliyotlar:

Ishlab chiqarish jarayonida barqaror amaliyotlarni qabul qilish asosiy e'tibor sohasi bo'ladi. Bunga atrof-muhit uchun mas'uliyatli yetkazib beruvchilardan don sotib olish, energiya va suvdan foydalanishni optimallashtirish, chiqindilarni ishlab chiqarishni kamaytirish va ekologik toza qadoqlash yechimlarini joriy etish kiradi. Kelgusida korxona barqaror moliyaviy holatga erishganida uglerod izini kamaytirish uchun quyosh yoki shamol energiyasi kabi qayta tiklanadigan energiya manbalariga sarmoya kiritishi mumkin. Bunday choralar bilan barqarorlikka ustuvor ahamiyat berish orqali kompaniya o'z obro'sini oshirishi, atrof-muhitga e'tiborli iste'molchilarni jalb qilishi va sog'lom sayyoraga hissa qo'shishi mumkin.

8. Strategik narxlar va xarajatlarni boshqarish:

Strategik narxlar va xarajatlarni boshqarish un ishlab chiqaruvchi kompaniyaning muvaffaqiyati uchun muhim elementlardir. Mahsulotlarini strategik baholab, kompaniya bozorda raqobatbardoshligini saqlab qolgan holda rentabellikni maksimal darajada oshirishi mumkin. Bu ishlab chiqarish xarajatlari, bozor talabi, raqobatchilar narxlari va iste'molchilar tomonidan qabul qilingan qiymat kabi omillarni tahlil qilishni o'z ichiga oladi. Ushbu omillarga asoslangan dinamik narx strategiyasini amalga oshirish kompaniyaga bozordagi o'zgarishlar yoki ishlab chiqarish xarajatlarning o'zgarishiga qarab narxlarni moslashtirish imkonini beradi. Bundan tashqari, xarajatlarni boshqarishning samarali usullari kompaniyaga o'z faoliyatini optimallashtirishga va sifatga putur yetkazmasdan xarajatlarni minimallashtirishga yordam beradi. Bu samarali ishlab chiqarish jarayonlariga sarmoya kiritish, yetkazib beruvchilar bilan qulay shartlar bo'yicha muzokaralar olib borish va chiqindilarni kamaytirish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirishni o'z ichiga olishi mumkin. Narxlar va xarajatlarni boshqarish o'rtasida to'g'ri muvozanatni o'rnatish orqali un ishlab chiqaruvchi kompaniya uzoq muddatda barqaror o'sish va rentabellikka erishishi mumkin. Daromadlilikni qo'ldan boy bermagan holda bozorda raqobatbardoshlikni saqlab qolish uchun strategik narx strategiyasini amalga oshirish, sifatni pasaytirmay, xarajatlarni tejash imkoniyatlarini aniqlash uchun muntazam ravishda xarajatlar tahlilini o'tkazish asosiy maqsadlardan biri bo'lishi lozim.

9. Brendni mustahkamlash va yangi bozorlarni izlab topish:

Yangi bozorlarga chiqish va mijozlar bazasini kengaytirish uchun kuchli brend obro'sidan va katta tajribadan foydalanish, brend xabardorligi va sodiqligini mustahkamlash uchun marketing va brending harakatlariga sarmoya kiritish, raqobatchilardan ajralib turish uchun brendning sifati, ishonchliligi va tarixini ta'kidlaydigan maqsadli marketing kampaniyalarini ishlab chiqish asosiy rivojlanish yo'nalishlaridandir. Strategiyaning bu bosqichi korxonani nafaqat mamlakatimizda, balki MDH davlatlari ichida ham tanitish maqsadini o'z oldiga qo'yadi. Biroq, Qozog'iston, RF, Ukraina singari yirik un ishlab chiqaruvchi davlatlarning bu borada imkoniyatlari yuqori ekanligini ham inobatga olish zarur. Boshqa tarafdin, "G'alla-Alteg" AJ ning yirik infratuzilmasi va modernizatsiyalangan uskunalari bug'doyni import qilgan taqdirda ham uni qayta ishlashda yetarlicha imkoniyatlari mavjud ekanligini va bu borada raqobatbardosh bo'la olishini ta'minlaydi. Globallashuv va butun dunyo bo'ylab un mahsulotlariga talab ortib borayotganligi sababli, kompaniya o'z bozordagi ishtirokini ichki bozordan tashqarida kengaytirish imkoniyatlarini o'rganishi lozim. Bu mahsulotlarni yangi xalqaro bozorlarga eksport qilishni yoki xorijiy mamlakatlardagi distribyutorlar va chakana sotuvchilar bilan strategik hamkorlikni o'rnatishni o'z ichiga olishi mumkin. Bozorni kengaytirish tashabbuslari bozorni chuqur o'rganish, mahalliy an'analar, ishlab chiqarish qadriyatlari, milliy oshxonalar xususiyatlari, didi va imtiyozlarga moslashish, xalqaro qoidalar va standartlarga rioya qilishni talab qiladi.

10. Operatsion samaradorlikni optimallashtirish;

Operatsion samaradorlikni oshirish uchun keng infratuzilma va inson kapitalidan samarali foydalanish lozim. Takomillashtirish, jarayonlarni soddalashtirish va ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirishning manbalari va yo'nalishlarini aniqlash uchun muntazam baholashlarni o'tkazib turish lozim bo'ladi. Shuningdek, uchrashi mumkin bo'lgan brak va chiqitlarni oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlar ham shu bosqichda inobatga olinishi zarur.

11. Vertikal integratsiya yoki strategik hamkorlik variantlarini o'rganish

Korxona yuqori darajadagi ta'minotchilarni (masalan, don ishlab chiqaruvchilar) yoki quyi bosqichdagi distribyutorlarini (masalan, nonvoyxonalar, oziq-ovqat xizmatlarini yetkazib beruvchilarni) sotib olish yoki ular bilan hamkorlik qilish orqali vertikal integratsiyani ko'rib chiqishi mumkin. Vertikal integratsiya ta'minot zanjiri ustidan ko'proq nazoratni ta'minlashi, tashqi yetkazib beruvchilarga qaramlikni kamaytirishi va qiymat zanjirining katta qismini egallashi mumkin. Biroq, butun qiymat zanjiri bo'ylab muvaffaqiyatli integratsiya va sinergiyani ta'minlash uchun ehtiyotkorlik bilan strategik rejalashtirish va amalga oshirish zarur.

12. Innovatsiyalar, tadqiqot va ishlanmalar uchun investitsiyalarni jalb etish va resurslarni taqsimlash

Inson kapitalining muhimligini tan olgan holda, korxona o'z ishchi kuchining malakasini va tajribasini oshirish uchun iste'dodlarni rivojlantirish tashabbuslariga sarmoya kiritadi. Bu yangi texnologiyalar bo'yicha o'quv dasturlarini taqdim etish, innovatsiyalar va uzluksiz o'rganish madaniyatini oshirish hamda oziq-ovqat fani, muhandislik va biotexnologiya kabi sohalarda tajribaga ega yuqori iste'dodlarni jalb qilishni o'z ichiga olishi mumkin. Malakali va g'ayratli ishchi kuchi korxona uchun innovatsiyalar, kreativlik, mahsuldorlik va uzoq muddatli muvaffaqiyatga olib keladi.

Mahsulot takliflarini innovatsiya qilish, ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish va bozor tendensiyalaridan oldinda bo'lish uchun tadqiqot va ishlanmalar uchun resurslarni taqsimlash, shuningdek, un va omuxta yem mahsulotlarini ishlab chiqarish uchun yangi texnologiyalar va texnikani o'rganish uchun ilmiy muassasalar yoki tadqiqot tashkilotlari bilan hamkorlik qilish zarur. Innovatsiyalar va ilmiy-tadqiqotlarga e'tibor qaratadigan kompaniyalar raqobatchilardan rivojlanish darajasi bo'yicha ancha oldinda bo'ladilar. Bu ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish, yangi un navlarini yaratish va ozuqaviy profillarni yaxshilash uchun tadqiqotlarga sarmoya kiritishni o'z ichiga oladi. Innovatsion bo'lish kompaniyaning dinamik bozorda lokomotiv bo'lib qolishini ta'minlaydi.

13. Samarali moliyaviy boshqaruv va moliyaviy optimizatsiya.

Pul oqimini optimallashtirish, qo'shimcha xarajatlarni minimallashtirish va rentabellikni oshirish uchun qat'iy moliyaviy boshqaruv amaliyotlarini qo'llash, texnologiyani yangilash, bozorni kengaytirish yoki mahsulotni rivojlantirish kabi strategik tashabbuslarni moliyalashtirish uchun investitsiya kiritish imkoniyatlarini o'rganish, asosiy moliyaviy ko'rsatkichlarni diqqat bilan kuzatib borish va moliyaviy barqarorlik va uzoq muddatli turg'unlikni ta'minlash uchun kerak bo'lganda strategiyalarni o'zgartirish imkoniyatlarini ko'rib chiqish lozim.

14. Raqobat ustunligini oshirish va bozordagi raqobatni doimiy ravishda kuzatib boorish.

Kompaniyani raqobatchilardan farqlash uchun noyob sotish takliflarini aniqlash va ulardan foydalanish lozim. Bu yuqori sifat, barqaror amaliyotlar yoki shaxsiylashtirilgan mijozlarga xizmat ko'rsatish (personal servis) kabi omillarni o'z ichiga olishi mumkin. Raqobat holatini doimiy ravishda kuzatib borish va bozorda raqobatdosh ustunlikni saqlab qolish uchun qisqa muddatli strategiyalarni mos ravishda moslashtirish borish talab etiladi.

15. Xodimlarning katta tajribasi va korxona uchun yuqori loyallikni inobatga olgan holda ularni tayyorlash, qayta tayyorlash (diversifikatsiyalangan yo'nalishlar uchun) va rivojlantirish.

Inson kapitalidan samarali foydalanish uchun xodimlarni o'qitish va rivojlantirish dasturlariga sarmoya kiritish lozim. Bu yo'nalishda korxonada muayyan ishlar amalga oshirilmoqda. Biroq shu o'rinda aytish mumkinki, texnologiyalarning rivojlanishi va korxonalarning avtomatlashuvi natijasida sanoat korxonalarida inson mehnatidan foydalanish yildan-yilga kamayib bormoqda. Shuningdek, korxonaning kelgusida rivojlanish maqsadlarida ishchi xodimlarni qisqartirish rejalari ham yo'q emas. Kompaniyaning o'sishi va muvaffaqiyatini ta'minlash uchun faqat yuqori bilim va malakali, egiluvchan xususiyatlarga ega bo'lgan, ish beruvchi uchun qulay bo'lgan kadrlar munosib nomzod bo'la oladi.

16. Uzluksiz monitoring va moslashish

Strategiyalarni faol ravishda o'zgartirish va paydo bo'ladigan imkoniyatlardan foydalanish uchun bozor tendensiyalarini, tartibga soluvchi o'zgarishlarni va raqobat dinamikasini doimiy ravishda kuzatib boorish zarur. Moslashuvchanlik va uddaburonlik un ishlab chiqarish segmentining rivojlanayotgan tizimini boshqarish uchun kalit hisoblanadi.

17. Tashkiliy mukammallikka erishish uchun innovatsiyalar, hamkorlik va doimiy takomillashtirish madaniyatini rivojlantirish.

Tahlil va natijalar. Yuqorida sanab o'tilgan chora-tadbirlar bilan bir qatorda kompaniyaning obro'sini oshirish va atrof-muhitga e'tiborli iste'molchilarni jalb qilish uchun barqaror amaliyotlar va Korporativ Ijtimoiy Ma'suliyat (KIM) tashabbuslarini qabul qilishni ham nazarda tutadi. Bunga barqaror fermer xo'jaliklaridan bug'doy olish, uglerod izlarini kamaytirish va mahalliy hamjamiyatlarni qo'llab-quvvatlash kiradi. KIM korporativ ijtimoiy mas'uliyatni anglatadi[4]. Bu kompaniyaning asosiy biznes faoliyatidan tashqari jamiyatga foyda keltirishga qaratilgan tashabbuslar, siyosatlar va amaliyotlarni o'z ichiga olgan biznes yondashuviga ishora qiladi. KIM odatda ekologik barqarorlik, ijtimoiy farovonlik, axloqiy mehnat amaliyoti, jamoatchilik ishtiroki va xayriya bilan bog'liq faoliyatni o'z ichiga oladi. Kompaniyalar o'z obro'sini va uzoq muddatli barqarorligini oshirish bilan birga, ular faoliyat ko'rsatayotgan jamoalar va muhitga ijobiy hissa qo'shish usuli sifatida ixtiyoriy ravishda KIM bilan shug'ullanadilar.

Muhokama. Ushbu strategiya "O'zdonmahsulot" AJ va uning tarkibiy korxonalari faoliyatini rivojlantirish uchun qabul qilingan Strategiyaga mos ravishda shakllantirilgan bo'lib, Majmuaning o'z oldiga qo'ygan maqsadlariga mushtaraklikni aks ettiradi va "G'alla-Alteg" AJ faoliyatini iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi[5]. Ushbu strategiyani amalga oshirish orqali un ishlab chiqaruvchi kompaniya bozorda barqaror o'sish va raqobatbardoshlikni oshirish uchun kuchli va imkoniyatlaridan foydalangan holda o'zining zaif tomonlari va muammolarini hal qilishda barcha jabhalarni qamrab olishga erishildi.

1-rasm. “G’alla Alteg” AJ ning Rivojlantirish Ascent Strategiyasi¹

Don mahsulotlari korxonasining kelajagi sohaning turli jihatlarini, bozor tendensiyalari va texnologik yutuqlarni hisobga olgan holda puxta o’ylangan rivojlantirish strategiyasi bilan belgilanishi mumkin.

Xulosa. Don mahsulotlari korxonasining Rivojlantirish Strategiyasini amalga oshirish uning faoliyati, texnologiyalari, bozorga kirishi va barqarorlik borasidagi sa’y-harakatlarida turli yutuqlar va yaxshilanishlarga olib kelishi mumkin. Shuningdek, yuqorida keltirilgan Rivojlantirish Ascent Strategiya eskirgan infratuzilma, samarasiz jarayonlar, innovatsiyalarning yetishmasligi yoki bozordagi muvaffaqiyatsiz joylashuv kabi asosiy masalalarni hal qilsa, burilish va yakuniy muvaffaqiyatga erishish imkoniyati mavjud. Biroq, hech qanday strategiya aniq harakatlarsiz muvaffaqiyatni kafolatlanmaydi va korxona qiyinchiliklarni yengib o’tish va barqaror o’sishga erishishi uchun kuchli yetakchilik, yetarli mablag’, samarali amalga oshirish va bozor dinamikasiga moslashishga muhtoj bo’ladi. Asosiy muammolarni hal qilmasdan yoki strategiya noto’g’ri bajarilgan bo’lsa, kompaniya kurashni davom ettirishi yoki yanada pasayishiga duch kelishi mumkin, bu esa yopilishiga yoki raqobatchilar tomonidan sotib olinishiga olib kelishi mumkin[6]. Shu sababli, rivojlanish Ascent strategiyasini qo’llaydigan korxonaning kelajakdagi holati istiqbollari strategiyaning amalga oshirilish sifati va shu bilan birga tashqi bozor sharoitlariga bog’liq.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Alisherovna M. K. Ways of increasing the efficiency of foreign investments //TRANS Asian Journal of Marketing & Management Research. – 2023. – T. 12. – №. 2and3. – C. 6-11.
2. <https://lex.uz/docs/-5918980>
3. X.B.Shoumarov, S.Ya.Jslamov. Qishloq xo’jaligi mabsuotiarml saqlash va birlamchi qayta ishlash texnologiyasi. Amaliy va laboratoriya mashg’ulotlari o’tkazish bo’yicha o’quv qo’llanma. — Toshkent: «Innovatsiya-Ziyo», 2020, 200 bet.

¹ Muallif ishlanmasi

4. Петрачкова Ю.Л. Пути повышения экономической эффективности производства зерна // автореферат экономических кандидат наук. -Курск-2009.
5. Askarovna A. J. Formation and development of the production mechanism of flour and grain enterprises on the basis of the cluster system //World Economics and Finance Bulletin. – 2022. – Т. 17. – С. 46-48.
6. Mukhitdinova K., Tarakhtieva G. Ensuring sustainable future: The interconnectedness of food safety and environmental health //E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2024. – Т. 497. – С. 03037.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

№ 8 (4) – 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

**Ижтимоий-гуманитар фанларнинг
долзарб муаммолари**” электрон
журнали 2020 йил 6 август куни 1368-
сонли гувоҳнома билан давлат
рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой
тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-
уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).